

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи
з дисципліни “Звітність підприємства”
для студентів спеціальності
8.03050901 – облік і аудит

Затверджено
на засіданні Вченої ради
академії
Протокол № 1 від 30.01.2012

УДК 657.312.2(075.8)

Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни “Звітність підприємства” для студентів спеціальності 8.03050901 – облік і аудит / Укл.: В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська, Л.В. Щербата. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2012. – 40 с.

Наведені вимоги до курсової роботи з дисципліни “Звітність підприємства”, організація її виконання, пояснення до написання теоретичної та практичної частин та література, що рекомендується.

Призначена для студентів, які навчаються за спеціальністю 8.03050901 – облік і аудит.

Укладачі: В.Д. Зелікман, канд. техн. наук, доц.
Р.Б. Сокольська, канд. екон. наук, доц.
Л.В. Щербата

Відповідальна за випуск Г.О. Король, канд. екон. наук, проф.

Рецензент Д.Є. Козенков, канд. екон. наук, доц. (НМетАУ)

© Зелікман В.Д., Сокольська Р.Б.,
Щербата Л.В., 2012

© Національна металургійна
академія України, 2012

ВСТУП

Необхідність задовільнення інформаційних потреб різних груп користувачів звітності підприємства висуває жорсткі вимоги до якості її складання та, відповідно, до рівня підготовки фахівців з обліку і аудиту. При цьому у сучасних вітчизняних умовах регулярно відбуваються зміни у законодавчих та нормативних актах, які регламентують складання звітності підприємств в Україні. Це пов'язане з постійним реформуванням вітчизняної системи обліку та звітності з метою подальшого наближення її до міжнародних стандартів. Така ситуація обумовлює особливу актуальність та важливість засвоєння студентами, які навчаються за спеціальністю 8.03050901 – облік і аудит, дисципліни “Звітність підприємства”, предметом якої є відображення інформації про фінансовий стан підприємства, результати його фінансово-господарської діяльності та рух грошових коштів на підприємстві відповідно до чинних законодавчих та нормативних актів.

Дисципліна “Звітність підприємства” тісно пов'язана з більшістю дисциплін природничо-наукової та професійної і практичної підготовки, які складають навчальний план спеціальності 8.03050901 – облік і аудит. Її опануванню передують вивчення дисциплін “Бухгалтерський облік”, “Фінансовий облік I”, “Фінансовий облік II”, “Організація обліку”, набуті знання і вміння використовуються при підготовці до державної атестації.

“Звітність підприємства” є однією з базових дисциплін для студентів, які навчаються за спеціальністю 8.03050901 – облік і аудит. В результаті її вивчення студент повинен опанувати теоретичні засади складання звітності підприємств, законодавчі акти та нормативно-інструктивні документи, що регламентують її складання, а також методики і техніки складання фінансової, податкової, статистичної та спеціальної звітності. Студенти, які навчаються за спеціальністю 8.03050901 – облік і аудит, мають засвоїти складання основних форм та додатків до фінансової звітності підприємства, виправлення помилок та внесення змін у фінансові звіти підприємства, формування зведеної та консолідованої фінансової

звітності, фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва та основних форм податкової, статистичної та спеціальної звітності підприємства згідно стандартів бухгалтерського обліку та чинного вітчизняного законодавства.

Важлива роль в засвоєнні навчального матеріалу відводиться написанню курсової роботи. Дані методичні вказівки призначені допомогти студентам, які навчаються за спеціальністю 8.03050901 – облік і аудит у виконанні курсової роботи з дисципліни “Звітність підприємства”.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Організація виконання курсової роботи

Курсова робота є однією з форм самостійної підготовки студентів і заключним етапом вивчення дисципліни “Звітність підприємства”.

Згідно з навчальними планами навчання магістрів за спеціальністю 8.03050901 – облік і аудит студенти виконують курсову роботу з дисципліни “Звітність підприємства” у другому навчальному семестрі.

Основними завданнями курсової роботи є:

- закріплення теоретичних знань, отриманих при вивченні дисципліни;
- придбання практичних навичок зі складання основних форм та приміток до фінансової звітності підприємства;
- формування навичок роботи з фаховою спеціальною і нормативною літературою.

Курсова робота з дисципліни “Звітність підприємства” складається з двох частин: теоретичної і практичної.

У теоретичній частині курсової роботи на підставі вивчення законодавчих та нормативних актів, спеціалізованої літератури та періодичних фахових видань обґрунтовується місце фінансової звітності в системі звітності підприємств в Україні, аналізуються її користувачі та вимоги до інформації, що наводиться у фінансовій звітності підприємства, характеризується її склад та основні елементи, викладаються основні принципи, правила та методи складання фінансової звітності. Обсяг теоретичної частини складає близько 10 сторінок.

Вся література, необхідна для написання теоретичної частини курсової роботи, підбирається студентом самостійно. Вивчення літератури та теоретична частина роботи повинні бути завершені до початку написання практичної частини.

Практична частина курсової роботи з дисципліни “Звітність підприємства” полягає в складанні чотирьох основних форм фінансової звітності за національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку: форми № 1 “Баланс”, форми № 2 “Звіт про фінансові результати”, форми № 3 “Звіт про рух грошових коштів” та форми № 4 “Звіт про власний капітал”, а також форми № 5 “Примітки до річної фінансової звітності” та форми № 6 “Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»”.

Знання та навички, що необхідні для виконання практичної частини курсової роботи, студенти отримують під час роботи над теоретичною частиною, а також на практичних заняттях з дисципліни “Звітність підприємства”.

Практична частина виконується за індивідуальними вихідними даними по варіантах, які визначаються двома останніми цифрами номера залікової книжки. Методика розрахунку індивідуальних даних наведена у розділі 2 даних методичних вказівок.

1.2 Вимоги до курсової роботи

Курсова робота з дисципліни “Звітність підприємства” оформлюється у суворій відповідності до вимог до оформлення курсових та дипломних робіт студентів. Робота обов’язково повинна бути скріплена.

При оформленні курсової роботи необхідно дотримуватися наступного порядку:

- титульний аркуш;
- реферат;
- зміст;
- вступ;
- теоретична частина;
- практична частина;
- висновки;
- перелік посилань;
- додатки.

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи і містить основну бібліографічну інформацію: назва роботи, автор, керівник. У верхній частині титульного аркуша повинні бути відображені дані про міністерство, вищий навчальний заклад та кафедру, у нижній частині – назва міста та рік виконання роботи.

Призначення реферату курсової роботи – подання у стислій формі загальної інформації про роботу (обсяг, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, джерел інформації), основні відомості щодо її змісту у текстовій формі (предмет та об’єкт дослідження або розробки, мета роботи, методи, що були використані, основні результати роботи та можливість їх використання) та перелік ключових слів (від 5 до 15 слів чи словосполучень, які визначають сутність роботи, написані в називному відмінку великими літерами в рядок через коми).

Обсяг реферату має складати 1 сторінку.

У змісті послідовно вказуються назви усіх структурних елементів курсової роботи (крім титульного аркуша та реферату, які розташовуються до змісту і в зміст роботи не включається), а також номери сторінок, на яких починаються ці структурні елементи. У змісті також вказуються частини основних розділів (підрозділи, пункти та підпункти), якщо вони мають заголовки.

У вступі слід коротко проаналізувати основні тенденції та напрями розвитку економічної ситуації в Україні, підкреслити зростання у сучасних вітчизняних умовах значення звітності підприємства як засобу задоволення інформаційних потреб різних груп користувачів інформації про його фінансовий стан і результати діяльності.

Таки чином обґрунтовується актуальність теми курсової роботи, визначаються об’єкт і предмет дослідження, на основі чого слід визначити мету та задачі роботи, а також очікувані результати та можливості їх використання. Орієнтовний обсяг вступу – 1 – 2 сторінки.

Зміст і рекомендації до виконання теоретичної частини курсової роботи з дисципліни “Звітність підприємства” наведені вище. Зміст і рекомендації до виконання практичної частини курсової роботи наведені в розділі 3 цих методичних вказівок.

У висновках у стислому вигляді наводяться основні результати роботи, надається їх оцінка, вказуються можливості використання та значущість виконаної роботи. Текст висновків може бути поділений на пункти (у вигляді переліку), орієнтовний обсяг висновків – 1 – 2 сторінки.

У переліку посилань наводяться літературні або інші джерела інформації, що були використані в курсовій роботі, з обов'язковим посиланням на них в тексті роботи – номер використаного джерела у квадратних дужках. Не допускається вносити в перелік посилань джерела інформації, на які в роботі не було посилань.

Бібліографічні описи джерел інформації наводяться відповідно чинним стандартам з бібліотечної та видавничої справи. Бажана кількість джерел – 10 – 15, відповідно орієнтовний обсяг переліку посилань – 1 – 2 сторінки.

За наявності матеріалів, які є необхідними, але не можуть бути послідовно розташовані в основній частині роботи (наприклад, через великий обсяг чи специфічні способи відтворення), їх розміщують в додатках. Наявність додатків в роботі не є обов'язковою, їх обсяг не нормується.

Оформлена відповідним чином робота представляється керівникові на перевірку. В разі відсутності помилок курсова робота допускається до захисту, за результатами якого студентіві пропоставляється диференційована оцінка.

2 ВИХІДНІ ДАНІ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

Основною частиною вихідних даних для складання фінансової звітності підприємства є інформація з Головної книги або з оборотного балансу про сальдо початкове за всіма рахунками, обороти за дебетом та за кредитом.

Інформація з оборотного балансу для розрахунку індивідуальних вихідних даних для виконання практичної частини курсової роботи наведена в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Вихідні дані для складання фінансової звітності підприємства, тис. грн.

№ рахунку, субрахунку	Назва рахунку, субрахунку	Сальдо початкове		Обороти	
		Д	К	ОД	ОК
1	2	3	4	5	6
10	Основні засоби:				
103	Будинки та споруди	1 200		20 000	–
104	Машини та обладнання	480		5 650	–
105	Транспортні засоби	360		550	–
106	Інструменти, прилади та інвентар	240		35	–
109	Інші основні засоби	120		15	–
11	Інші необоротні матеріальні активи:				
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	–	–	74	74
117	Інші необоротні матеріальні активи	–	–	18	18
12	Нематеріальні активи:				
123	Права на комерційні позначення	–	–	270	–

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6
125	Авторське право та суміжні з ним права	–	–	180	–
13	Знос (амортизація) необоротних активів:				
131	Знос основних засобів:				
1313	Знос будинків та споруд	–	200	–	125
1314	Знос машин та обладнання	–	80	–	50
1315	Знос транспортних засобів	–	60	–	38
1316	Знос інструментів, приладів та інвентарю	–	40	–	25
1319	Знос інших основних засобів	–	20	–	12
132	Знос інших необоротних матеріальних активів	–	–	92	92
133	Накопичена амортизація нематеріальних активів:				
1333	Накопичена амортизація прав на комерційні позначення	–	–	–	30
1335	Накопичена амортизація авторського права та суміжних з ним прав	–	–	–	20
14	Довгострокові фінансові інвестиції:				
141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	15 000	–	1 320	–
143	Інвестиції непов'язаним сторонам	5 000	–	–	–
15	Капітальні інвестиції:				
151	Капітальне будівництво	–	–	26 200	20 000

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6
152	Придбання (виготовлення) основних засобів	–	–	6 597	6 200
153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	–	–	145	142
154	Придбання (створення) нематеріальних активів	–	–	450	450
17	Відстрочені податкові активи	–	–	468	–
20	Виробничі запаси:				
201	Сировина й матеріали	11 222	–	3 220	13 450
202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	4 683	–	342	4 400
203	Паливо	1 760	–	456	1 600
204	Тара й тарні матеріали	1 670	–	604	745
205	Будівельні матеріали	3 260	–	–	2 480
207	Запасні частини	530	–	348	295
23	Виробництво	–	–	23 828	23 828
26	Готова продукція	1 875	–	23 828	23 000
28	Товари:				
281	Товари на складі	–	–	3300	–
30	Каса:				
301	Каса в національній валюті	–	–	474	464
31	Рахунки в банках:				
311	Поточні рахунки в національній валюті	540	–	42 289	40 717
312	Поточні рахунки в іноземній валюті	3 300	–	676	792
36	Розрахунки з покупцями та замовниками:				

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками	–	–	33 758	9 484
362	Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками	–	–	2 220	476
37	Розрахунки з різними дебіторами:				
371	Розрахунки за виданими авансами	–	–	810	–
372	Розрахунки з підзвітними особами	27	–	464	709
373	Розрахунки за нарахованими доходами	–	–	510	–
38	Резерв сумнівних боргів	–	–	–	1 133
40	Статутний капітал	–	50 000	–	37 500
42	Додатковий капітал:				
421	Емісійний дохід	–	–	–	6 450
43	Резервний капітал	–	–	–	313
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки):				
441	Прибуток нерозподілений	–	–	1 565	6 268
443	Прибуток, використаний у звітному періоді	–	–	1 565	1 565
46	Неоплачений капітал	–	–	37 500	22 500
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів:				
471	Забезпечення виплат відпусток	–	27	–	30
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями:				
521	Зобов'язання за облігаціями	–	640	–	–

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6
60	Короткострокові позики:				
601	Короткострокові кредити банків у національній валюті	–	–	–	3 450
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками:				
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	–	–	36 258	49 170
632	Розрахунки з іноземними постачальниками	–	–	792	792
64	Розрахунки за податками й платежами:				
641	Розрахунки за податками:				
6411	Розрахунки за податком з доходів фізичних осіб	–	–	90	90
6415	Розрахунки за податком на додану вартість	–	90	8 488	5 785
6416	Розрахунки за податком на прибуток	–	110	1 470	1 938
643	Податкові зобов'язання	–	–	158	158
644	Податковий кредит	–	–	158	293
65	Розрахунки за страхуванням:				
651	За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування	–	–	186	225
66	Розрахунки за виплатами працівникам:				
661	Розрахунки за заробітною платою	–	–	585	600

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6
67	Розрахунки з учасниками:				
671	Розрахунки за нарахованими дивідендами:				
6711	Дивіденди, нараховані власникам простих акцій	–	–	1 202	1 202
6712	Дивіденди, нараховані власникам привілейованих акцій	–	–	50	50
68	Розрахунки за іншими операціями:				
684	Розрахунки за нарахованими відсотками	–	–	156	186
70	Доходи від реалізації:				
701	Дохід від реалізації готової продукції	–	–	35 758	35 758
71	Інший операційний дохід:				
714	Дохід від операційної курсової різниці:				
7141	Доход від операційної курсової різниці від перерахунку залишків валюти	–	–	200	200
7142	Доход від операційної курсової різниці від перерахунку заборгованостей	–	–	220	220
719	Інший операційний дохід	–	–	405	405
72	Дохід від участі в капіталі:				
721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства			1 320	1 320
73	Інші фінансові доходи:				

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6
731	Дивіденди одержані	–	–	510	510
79	Фінансові результати:				
791	Результат операційної діяльності	–	–	30 957	30 957
792	Результат фінансових операцій	–	–	510	510
793	Результат іншої звичайної діяльності	–	–	1 320	1 320
90	Собівартість реалізації:				
901	Собівартість реалізованої готової продукції	–	–	23 105	23 105
91	Загальновиробничі витрати	–	–	105	105
92	Адміністративні витрати	–	–	271	271
93	Витрати на збут	–	–	354	354
94	Інші витрати операційної діяльності:				
944	Сумнівні та безнадійні борги	–	–	1 133	1 133
95	Фінансові витрати:				
951	Відсотки за кредит	–	–	90	90
952	Інші фінансові витрати	–	–	96	96
98	Податок на прибуток:				
981	Податки на прибуток від звичайної діяльності	–	–	1 470	1 470
	Разом	51240	51240	387238	387238

Вихідні дані для індивідуальних варіантів студенти отримують шляхом перерахування даних з таблиці 2.1 наступним чином.

Сальдо початкове для кожного рахунку студент розраховує за формулою

$$C_{MN} = C \times (2 + MN/100), \text{ тис. грн.}, \quad (2.1)$$

де MN – номер варіанта, який відповідає двом останнім цифрам номера залікової книжки студента (N – остання цифра номера залікової книжки, M – передостання цифра);

C_{MN} – сальдо певного рахунку (субрахунку) на початок звітної періоду за дебетом (кредитом) для індивідуального варіанта MN , тис. грн.;

C – сальдо за дебетом (кредитом) відповідного рахунку з таблиці 2.1, тис. грн.

Обороти за дебетом і кредитом кожного рахунку студент розраховує за формулою

$$O_{MN} = O \times (1 + MN/100), \text{ тис. грн.}, \quad (2.2)$$

де O_{MN} – обороти за дебетом (кредитом) певного рахунку (субрахунку) для індивідуального варіанта MN , тис. грн.;

O – обороти за дебетом (кредитом) відповідного рахунку (субрахунку) з таблиці 2.1, тис. грн.

Так, наприклад, якщо номер залікової книжки студента *123456*, то $M = 5$, $N = 6$ і номер індивідуального варіанта, відповідно, 56. Для цього варіанта сальдо початкове за дебетом субрахунку 103 “Будинки та споруди” становить:

$$1\,200 \times (2 + 56/100) = 1\,200 \times 2,56 = 3\,072 \text{ тис. грн.},$$

а оборот за дебетом цього субрахунку для варіанта № 56 становить:

$$20\,000 \times (1 + 56/100) = 20\,000 \times 1,56 = 31\,200 \text{ тис. грн.}$$

і так далі. Сальдо кінцеве студент розраховує самостійно, виходячи з сальдо початкового та оборотів за дебетом та кредитом кожного рахунку для свого індивідуального варіанта.

Додатковими вихідними даними для складання розділу III Звіту про фінансові результати – “Розрахунок показників прибутковості акцій” є інформація про прості та про потенційно прості акції підприємства, які знаходились в обігу у звітному періоді.

Додаткові індивідуальні вихідні дані для складання розділу III Звіту про фінансові результати – “Розрахунок показників прибутковості акцій” визначаються наступним чином:

1) кількість простих акцій основної емісії для індивідуального варіанта MN:

$$E_{MN} = 10\,000 \times (1+N), \text{ шт.}; \quad (2.3)$$

2) кількість привілейованих акцій основної емісії для індивідуального варіанта MN:

$$E_{MN}^A = 100 \times N, \text{ шт.}; \quad (2.4)$$

3) кожна з привілейованих акцій може бути конвертована у 10 простих акцій;

4) кількість облігацій основної емісії для індивідуального варіанта MN:

$$E_{MN}^O = 100 \times M, \quad (2.5)$$

5) кожна з облігацій може бути конвертована у 5 простих акцій;

6) дата випуску в обіг у звітному році простих акцій додаткової емісії – 1-е число місяця, номер якого n для індивідуального варіанта MN визначається за формулою:

$$n_{MN} = 2 + M. \quad (2.6)$$

7) номінальна вартість усіх простих акцій однакова.

Так, наприклад, якщо номер залікової книжки студента 123456, то додаткові вихідні дані для його індивідуального варіанта № 56 (M=5, N=6) становитимуть:

1) кількість простих акцій основної емісії:

$$E_{56} = 10\,000 \times (1+6) = 70\,000 \text{ шт.};$$

2) кількість привілейованих акцій основної емісії:

$$E_{56}^A = 100 \times 6 = 600 \text{ шт.};$$

3) кожна з привілейованих акцій може бути конвертована у 10 простих акцій;

4) кількість облігацій основної емісії:

$$E_{56}^O = 100 \times 5 = 500 \text{ шт.};$$

5) кожна з облігацій може бути конвертована у 5 простих акцій;

6) дата випуску в обіг у звітному році простих акцій додаткової емісії – 1-е число місяця, номер якого:

$$n_{56} = 2 + 5 = 7 \text{ (липень)},$$

тобто дата випуску в обіг простих акцій додаткової емісії – 1 липня звітного року;

7) номінальна вартість усіх простих акцій однакова.

Додатковими вихідними даними для складання Звіту про рух грошових коштів є інформація про грошові операції підприємства, які відображені на рахунках 30 “Каса” та 31 “Рахунки в банках”.

Інформація для розрахунку індивідуальних вихідних даних для складання Звіту про рух грошових коштів наведена на рисунках 2.1 – 2.3.

Дебет		311 “Поточні рахунки в національній валюті”		Кредит	
Сн	540				
*)	Внесено власниками за підписані акції	22 500	*)	Оплачено підряднику за споруджені будинки та споруди	22 488
			*)	Оплачено постачальникам за придбані машини та обладнання	7 256
			*)	Оплачено постачальникам за придбані транспортні засоби	660
*)	Внесено власниками за підписані акції на суму різниці між номінальною і вартістю реалізації	6 450	*)	Оплачено постачальникам за придбані інструменти	42
			*)	Сплачено постачальникам за інші основні засоби	18
			*)	Сплачено постачальникам за малоцінні необоротні матеріальні активи	92
			*)	Сплачено постачальникам за інші необоротні матеріальні активи	22
			*)	Сплачено постачальникам за сировину і матеріали	3 864
			*)	Сплачено постачальникам за паливо	547
*)	Отримано кошти від покупців	9 484	*)	Сплачено постачальникам за тару	725
			*)	Сплачено постачальникам за запасні частини	418
*)	Отримано короткостроковий займ	3 450	*)	Сплачено за нарахованими дивідендами	1 252
			*)	Виплачена заробітна платня	495
			*)	Перераховано єдиний соціальний внесок	186
*)	Отримано інший операційний дохід	405	*)	Перераховано податок с доходів фізичних осіб	90
			*)	Оплачено за отримані послуги	126
			*)	Видані аванси постачальникам	810
			*)	Сплачено відсотки	60
			*)	Сплачено відсотки	96
			*)	Перераховано податок на прибуток	1 470
ОД =	42 289	ОК =			40 717
Ск =	2 112				

Рис. 2.1. Господарські операції, відображені по рахунку 311 “Поточні рахунки в національній валюті”

Дебет		312 “Поточні рахунки в іноземній валюті”		Кредит	
Сн		3 300			
*)	Отримано кошти від покупців	476	*)	Оплачено постачальникам за придбані права на коменційні призначення	270
*)	Доход від операційної курсової різниці (від перерахунку залишків валюти)	200	*)	Сплачено постачальнику за придбані авторські права	180
			*)	Сплачено постачальникам за напівфабрикати	342
ОД	=	676	ОК	=	792
Ск	=	3 184			

Рис. 2.2. Господарські операції, відображені по рахунку 312 “Поточні рахунки в іноземній валюті”

Дебет		301 “Каса в національній валюті”		Кредит	
Сн		–			
*)	Повернуто кошти в касу підзвітними особами	474	*)	Видано кошти на відрядження	464
ОД	=	474	ОК	=	464
Ск	=	10			

Рис. 2.3. Господарські операції, відображені по рахунку 301 “Каса в національній валюті”

Додаткові вихідні дані про грошові операції підприємства для індивідуальних варіантів студенти отримують шляхом перерахунку даних з рисунків 2.1 – 2.3 аналогічно перерахунку даних таблиці 2.1.

Додатковими вихідними даними для складання Приміток до річної фінансової звітності є наступна інформація, яка загальна для усіх індивідуальних варіантів:

1) відносно 10% нематеріальних активів та 2% основних засобів існують передбачені чинним законодавством обмеження права власності;

- 2) 3% основних засобів та 5% запасів оформлені в заставу;
- 3) із загальної суми дебіторської заборгованості 10% має строк непогашення від 18 до 36 місяців, 20% – від 12 до 18 місяців, інша дебіторської заборгованість має строк непогашення до 12 місяців.

Додатковими вихідними даними для складання інформації за сегментами є наступна інформація про визначені звітні сегменти:

1) організаційна структуризація виробничих та інших відокремлених підрозділів підприємства побудована за регіонами, в яких підприємство функціонує, тому пріоритетним визнається географічний виробничий вид сегмента;

2) на підприємстві визнані п'ять сегментів, відомості про які для розрахунку додаткових індивідуальних вихідних даних наведена в таблиці 2.2.

Вихідні дані для індивідуальних варіантів студенти отримують шляхом перерахування даних з таблиці 2.2 наступним чином.

Показники діяльності сегментів у звітному періоді студент розраховує за формулами:

$$P_{MN}^j = P^j + M, \quad (2.7)$$

де P_{MN} – показники діяльності j -го сегмента у звітному періоді по відношенню до відповідних загальних показників діяльності підприємства в цілому для індивідуального варіанта MN, %;

P^j – показники діяльності j -го сегмента у звітному періоді по відношенню до відповідних загальних показників діяльності підприємства в цілому з таблиці 2.2, %;

$$Q_{MN}^j = Q^j + N, \quad (2.8)$$

де Q_{MN}^j – частка господарських операції j -го сегмента з іншими звітними сегментами даного підприємства для індивідуального варіанта MN, %;

Таблиця 2.2

Характеристика визначених звітних сегментів підприємства

Найменування сегмента	Вид сегмента	Пріоритетність	Показники діяльності у звітному періоді по відношенню до відповідних загальних показників діяльності підприємства в цілому, %	У тому числі господарські операції з реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) іншим звітним сегментам даного підприємства, %
Сегмент "А"	географічний виробничий	пріоритетний	50	10
Сегмент "В"	географічний виробничий	пріоритетний	30	5
Сегмент "С"	господарський	допоміжний	40	3
Сегмент "D"	господарський	допоміжний	35	2
Сегмент "Е"	географічний збутовий	допоміжний	85	1

Q^j – частка господарських операцій j -го сегмента з іншими звітними сегментами даного підприємства з таблиці 2.2, %.

Так, наприклад, якщо номер залікової книжки студента *123456*, то для його індивідуального варіанта № 56 ($M=5$, $N=6$) показники діяльності у звітному періоді сегмента “А” по відношенню до відповідних загальних показників діяльності підприємства в цілому становитимуть:

$$P_{56}^A = 50 - 5 = 45\%,$$

у тому числі господарські операції з іншими звітними сегментами даного підприємства:

$$Q_{56}^A = 10 + 6 = 16\%$$

і таке далі.

Розраховані студентом вихідні дані для його індивідуального варіанта мають бути наведені в курсовій роботі безпосередньо перед тією формою фінансової звітності, для складання якої ця інформація є необхідною.

3 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1 Методичні рекомендації до складання форми 1 – Баланс

Для складання форми 1 – Баланс необхідно спочатку скласти повністю оборотний баланс, для чого слід визначити сальдо кінцеве за кожним рахунком.

Сальдо кінцеве студент розраховує самостійно, виходячи з сальдо початкового та оборотів за дебетом та кредитом кожного рахунку для свого індивідуального варіанта.

Зрозуміло, що сума початкових сальдо за дебетом повинна дорівнювати сумі початкових сальдо за кредитом, сума оборотів за дебетом – сумі оборотів за кредитом, сума кінцевих сальдо за дебетом – сумі кінцевих сальдо за кредитом.

Крім того, перевіркою правильності виконання розрахунків вихідних даних для індивідуального варіанта може служити дотримання співвідношень:

$$C_{MN}^{\Sigma} / C^{\Sigma} = 2 + MN/100; \quad (3.1)$$

$$O_{MN}^{\Sigma} / O^{\Sigma} = 1 + MN/100, \quad (3.2)$$

де C_{MN}^{Σ} – сума сальдо усіх рахунків (субрахунків) на початок звітної періоду за дебетом (кредитом) для індивідуального варіанта MN, тис. грн.;

C^{Σ} – сума сальдо усіх рахунків (субрахунків) на початок звітної періоду за дебетом (кредитом) з таблиці 2.1, тис. грн.;

O_{MN}^{Σ} – сума оборотів за дебетом (кредитом) усіх рахунків для індивідуального варіанта MN, тис. грн.;

O^{Σ} – сума оборотів за дебетом (кредитом) усіх рахунків з таблиці 2.1, тис. грн.

Слід відзначити, що співвідношення сум сальдо усіх рахунків (субрахунків) на кінець звітного періоду за дебетом (кредитом) для індивідуального варіанта МН та відповідного показника з таблиці 2.1 є величиною довільною.

Баланс є першою основною формою фінансової звітності і являє собою звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Метою складання балансу є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату, загальної інформації про його діяльність та ліквідність.

Зміст і форма балансу та загальні вимоги до визнання і розкриття його статей для суб'єктів підприємництва (крім банків та бюджетних установ) визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”.

Зміст кожної статті балансу визначається в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 2 “Баланс” та в Положеннях, які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів балансу.

Особливості складання консолідованого балансу визначаються окремим Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 20 “Консолідована фінансова звітність”.

Для складання форми 1 – Баланс необхідно “рознести” початкові та кінцеві сальдо за усіма рахунками по рядках Балансу відповідно до граф “На початок звітного періоду” та “На кінець звітного періоду”. Суми на рахунках розподіляються за рядками балансу таким чином:

а) для кожного рахунку (субрахунку) встановлюється вид активів (для рахунків з 1, 2 та 3 класу), власного капіталу (для рахунків 4 класу) або зобов'язань (для рахунків 5 та 6 класу), облік яких ведеться за цим рахунком (субрахунком);

б) в балансі обирається стаття, яка відповідає даному рахунку (субрахунку), і до граф цієї статті заноситься сума сальдо початкового та

сальдо кінцевого за рахунком (субрахунком) відповідно на початок та кінець звітної періоду; якщо одна стаття балансу об'єднує інформацію за декількома рахунками, то до її граф необхідно заносити загальну суму за цими рахунками.

Вказівки до заповнення окремих статей та граф звіту наведені у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”. При вірному заповненні статей балансу сума по статтях активу балансу на початок та на кінець звітної періоду повинна дорівнювати сумі по статтях пасиву балансу на початок та на кінець звітної періоду відповідно. Крім того, підсумки за балансом на початок та на кінець звітної періоду повинні дорівнювати відповідним підсумкам за оборотним балансом (тобто підсумкам сальдо за дебетом чи за кредитом) за вирахуванням від'ємних сум.

3.2 Методичні рекомендації до складання форми 2 – Звіт про фінансові результати

Звіт про фінансові результати є другою основною формою фінансової звітності і являє собою звіт про доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства.

Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства за звітний період.

Зміст і форма звіту про фінансові результати та загальні вимоги до визнання і розкриття його статей для суб'єктів підприємництва (крім банків та бюджетних установ) визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”.

Для малих підприємств може передбачатися скорочена форма звіту про фінансові результати. Особливості складання консолідованого звіту про фінансові результати визначаються окремим Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 20 “Консолідована фінансова звітність”.

Зміст кожної статті звіту про фінансові результати визначається в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати” та в Положеннях, які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів звіту.

При складанні I та II розділів форми 2 – Звіт про фінансові результати необхідно “рознести” обороти за дебетом та кредитом рахунків класів 7 та 9 по рядках Звіту. Слід відзначити, що деякі рядки форми № 2 отримані в результаті розрахунків. Так, зокрема, рядки, у яких відображаються фінансові результати, визначаються як алгебраїчна сума відповідних показників, наведених у попередніх рядках Звіту про фінансові результати, а рядок 015 “Податок на додану вартість” при виконанні курсової роботи з дисципліни “Звітність підприємства” визначається, виходячи з суми розрахунків з вітчизняними покупцями та замовниками, яка відображається на 361 рахунку, та ставки ПДВ (20%).

Вказівки до заповнення окремих статей та граф звіту наведені у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”. Інформацію слід відображати у стовпці 3 “За звітний період”. Стовпець 4 “За попередній період” залишається порожнім.

Для складання II розділу Звіту про фінансові результати необхідно проаналізувати відповідні рядки оборотного балансу. Так, наприклад, інформацію про матеріальні затрати містить оборот за кредитом рахунку 20 “Виробничі запаси” і так далі. Слід відзначити, що сума елементів операційних витрат для виробничого підприємства має дорівнювати сумі рядків 040, 070, 080 та 090 I розділу Звіту про фінансові результати, за якими відображаються операційні витрати підприємства; для торговельного підприємства при цьому не враховується собівартість реалізованої продукції, яка відображається у рядку 040.

Оскільки при виконанні індивідуального завдання недостатньо вихідних даних для визначення суми інших операційних витрат, яка має бути відображена у рядку 270 Звіту про фінансові результати, то цю суму слід розрахувати, виходячи з наведеної вище умови співпадіння суми операційних витрат, розрахованої у I та у II розділах цього Звіту.

Аналогічно I розділу Звіту про фінансові результати “Фінансові результати”, при складанні II розділу “Елементи операційних витрат” інформацію слід відображати у стовпці 3 “За звітний період”, стовпець 4 “За попередній період” залишається порожнім.

Для складання III розділу Звіту про фінансові результати необхідні дані про середньорічну кількість акцій підприємства, які були в обігу протягом звітного періоду.

Кількість простих акцій додаткової емісії може бути визначена, виходячи з кількості простих акцій основної емісії та співвідношення оборотів за кредитом та сальдо початкового рахунку 40 “Статутний капітал”:

$$E' = E \times O_{K(40)} / C_{H(40)}, \text{ шт.}, \quad (3.3)$$

де E' – кількість простих акцій додаткової емісії, шт.;

E – кількість простих акцій основної емісії, шт.

$O_{K(40)}$ – обороти за кредитом певного рахунку 40 “Статутний капітал”, тис. грн.;

$C_{H(40)}$ – сальдо рахунку 40 “Статутний капітал” на початок звітного періоду за кредитом, тис. грн.

Для даних, наведених в таблиці 2.1, кількість простих акцій додаткової емісії становить:

$$E' = 10\,000 \times 37\,500 / 50\,000 = 7\,500 \text{ шт.}$$

Якщо, наприклад, дата випуску в обіг простих акцій додаткової емісії – 1 квітня звітного року, кількість привілейованих акцій основної емісії – 300 шт. а кількість облігацій основної емісії – 200 шт., то середньорічна кількість простих акцій становить:

$$10\,000 + 7\,500 \times 9/12 = 15\,625 \text{ шт.},$$

а скоригована середньорічна кількість простих акцій становить:

$$15\,625 + 300 \times 10 + 200 \times 5 = 19\,625 \text{ шт.}$$

Для розрахунку чистого прибутку, що припадає на одну просту акцію, слід визначити суму прибутку, що належить власникам простих акцій, з урахуванням негативного коригування на суму прибутку, який належить власникам привілейованих акцій (та інших потенційно простих акцій, власники яких отримують дивіденди з чистого прибутку). За даними таблиці 2.1 сума прибутку, що належить власникам простих акцій, становить:

$$6\,268 - 50 = 6\,218 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію, становить:

$$6\,218\,000 / 15\,625 = 397,95 \text{ грн. / акцію.}$$

Для розрахунку скоригованого чистого прибутку, що припадає на одну просту акцію, слід визначити позитивне коригування суми прибутку, пов'язане з конвертацією потенційно простих акцій, власники яких отримують відсотки до визначення податку на прибуток):

а) при конверсії привілейованих акцій прибуток відповідатиме значенню, наведеному у першому розділі Звіту про фінансові результати (6 268 тис. грн.);

б) при конверсії облігацій:

$$6\,218 + 96 \times (1 - 19\%/100\%) = 6\,295,76 \text{ тис. грн.,}$$

де 19% – ставка податку на прибуток у 2013 р.;

в) при конверсії обох видів цінних паперів у прості акції:

$$6\,268 + 96 \times (1 - 19\%/100\%) = 6\,345,76 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію, з урахуванням скоригованої середньорічної кількості простих акцій становить:

а) при конверсії привілейованих акцій:

$$6\,268\,000 / (15\,625 + 300 \times 10) = 336,54 \text{ грн. / акцію};$$

б) при конверсії облігацій:

$$6\,295\,760 / (15\,625 + 200 \times 5) = 378,69 \text{ грн. / акцію};$$

в) при конверсії обох видів цінних паперів у прості акції:

$$6\,345\,760 / (15\,625 + 300 \times 10 + 200 \times 5) = 323,35 \text{ грн. / акцію},$$

а, отже, усі потенційно прості акції, що розглядаються, мають розбавляючий вплив, і можливість їх конверсії в прості акції підприємства повинна бути врахована при визначенні скоригованих показників прибутковості акцій.

Таким чином, у якості скоригованих показників прибутковості акцій мають бути використані результати розрахунків за варіантом “в”.

Сума нарахованих дивідендів, необхідних для визначення у розділі III Звіту про фінансові результати – “Розрахунок показників прибутковості акцій” дивідендів, що припадають на одну просту акцію, відображається на субрахунку 6711 “Дивіденди, нараховані власникам простих акцій”.

При розрахунках за індивідуальними варіантами слід перевірити, який вплив (розбавляючий чи антирозбавляючий) має окремо кожен з видів цінних паперів, які являють собою потенційно прості акції, і, відповідно, визначити необхідність урахування конверсії кожного з них в прості акції підприємства при розрахунку скоригованих показників прибутковості акцій.

Як і в перших двох розділах Звіту про фінансові результати, при складанні III розділу “Розрахунок показників прибутковості акцій” інформацію слід відображати у стовпці 3 “За звітний період”, стовець 4 “За попередній період” залишається порожнім.

Для складання IV розділу Звіту про фінансові результати необхідно “рознести” інформацію про податкові різниці, які виникли протягом звітного періоду, за відповідними групами з виділенням постійних та тимчасових податкових різниць.

При складанні розділу IV Звіту про фінансові результати – “Податкові різниці” слід вважати, що усі податкові різниці, які виникли у звітному періоді, є тимчасовими та пов’язані з різною оцінкою собівартості реалізованої продукції за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та визначеною згідно податкового законодавства.

При виконанні індивідуального завдання сума тимчасової податкової різниці може бути визначена, виходячи з суми відстрочених податкових активів, що виникла у звітному періоді, та ставки податку на прибуток (у 2013 р. – 19%).

Для складання V розділу Звіту про фінансові результати слід згрупувати інформацію про фінансовий результат підприємства, визначені у звітному періоді згідно оцінки за Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, вплив розрахованих податкових різниць та фінансовий результат підприємства, визначений згідно податкового законодавства.

3.3 Методичні рекомендації до складання форми 3 – Звіт про рух грошових коштів

Звіт про рух грошових коштів є третьою основною формою фінансової звітності і являє собою фінансовий звіт, який відображає надходження та витрати грошових коштів внаслідок діяльності підприємства у звітному періоді.

Метою складання звіту про рух грошових коштів є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, які відбулися в грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період.

Зміст і форма звіту про рух грошових коштів та загальні вимоги до визнання і розкриття його статей для суб'єктів підприємництва (крім банків та бюджетних установ) визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух грошових коштів”.

Особливості складання консолідованого Звіту про рух грошових коштів визначаються окремим Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 20 “Консолідована фінансова звітність”.

Інформація про рух грошових коштів подається за видами діяльності підприємства – операційною, інвестиційною, фінансовою.

Для визначення руху коштів в результаті операційної діяльності існує два методи – прямий та непрямий. Форма Звіту про рух грошових коштів, що встановлена Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух грошових коштів”, передбачає використання прямого методу подання інформації про рух коштів в результаті операційної діяльності.

Зміст кожної статті Звіту про рух грошових коштів визначається в цьому Положенні та в Положеннях, які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів звіту.

Для складання Звіту про рух грошових коштів слід “рознести” інформацію про рух грошових коштів внаслідок певних операцій, відображених на рахунках 30 “Каса” та 31 “Рахунки в банках” по відповідних статтях Звіту. Вказівки до заповнення окремих статей та граф звіту наведені у П(С)БО 4 “Звіт про рух грошових коштів”.

Як і при складанні Звіту про фінансові результати, інформацію у Звіті про рух грошових коштів слід відображати у стовпці 3 “За звітний період”, стовпець 4 “За аналогічний період попереднього року” залишається порожнім.

3.4 Методичні рекомендації до складання форми 4 – Звіт про власний капітал

Звіт про власний капітал є четвертою основною формою фінансової звітності і являє собою фінансовий звіт, який відображає зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Метою складання звіту про власний капітал є розкриття інформації про зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду та причин цих змін.

Зміст і форма звіту про власний капітал та загальні вимоги до визнання і розкриття його статей для суб'єктів підприємництва (крім банків та бюджетних установ) визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 5 “Звіт про власний капітал” (структура власного капіталу розглядається в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”).

Особливості складання консолідованого Звіту про власний капітал визначаються окремим Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 20 “Консолідована фінансова звітність”.

Зміст кожної статті Звіту про власний капітал визначається в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 5 “Звіт про власний капітал” та в Положеннях, які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів звіту.

Для складання форми 4 – Звіт про власний капітал необхідно проаналізувати обороти відповідних рахунків, які наведені у зворотному балансі, та рядки I розділу пасиву балансу – “Власний капітал”. Вказівки до заповнення окремих статей та граф звіту наведені у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 5 “Звіт про власний капітал”.

При заповненні Звіту про власний капітал слід звернути увагу на те, що суми, розраховані в рядку 300 “Залишок на кінець року”, повинні

дорівнювати сальдо відповідних рахунків на кінець звітного періоду, які відображені у зворотному балансі та I розділі пасиву балансу – “Власний капітал” (графа 4).

3.5 Методичні рекомендації до складання форми 5 – Примітки до річної фінансової звітності

Примітки до річної фінансової звітності є п'ятою (додатковою) формою фінансової звітності підприємства і містять сукупність показників та пояснень, яка забезпечує деталізацію та обґрунтованість статей фінансових звітів, а також іншу інформацію, розкриття якої передбачене відповідними положеннями (стандартами).

Примітки служать для розкриття інформації, яка не відповідає змісту чотирьох основних форм фінансової звітності (Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів та Звіт про власний капітал), але має суттєве значення для прийняття її користувачами фінансових рішень стосовно фінансового стану та діяльності даного підприємства.

Зміст приміток до фінансових звітів визначаються відповідними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, які регламентують зміст і форму основних форм фінансової звітності та загальні вимоги до визнання і розкриття їх статей. Форма приміток до основних фінансових звітів в Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку не регламентується. Форма Приміток до річної фінансової звітності визначається наказом Міністерства фінансів України № 302 від 29.11.2000 р. (зі змінами і доповненнями).

Зміст кожної статті усіх розділів Приміток до річної фінансової звітності визначається Законом України № 996-XIV від 16.07.99 “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (зі змінами та доповненнями) та в Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів.

Для складання форми 5 – Примітки до річної фінансової звітності необхідно “рознести” деталізовану інформацію по субрахунках з оборотного балансу (сальдо початкові, обороти за дебетом та кредитом, сальдо кінцеві) по відповідних рядках та стовбцям усіх 15 розділів приміток:

- розділ I – Нематеріальні активи;
- розділ II – Основні засоби;
- розділ III – Капітальні інвестиції;
- розділ IV – Фінансові інвестиції;
- розділ V – Доходи і витрати;
- розділ VI – Грошові кошти;
- розділ VII – Забезпечення і резерви;
- розділ VIII – Запаси;
- розділ IX – Дебіторська заборгованість;
- розділ X – Нестачі і втрати від псування цінностей;
- розділ XI – Будівельні контракти;
- розділ XII – Податок на прибуток;
- розділ XIII – Використання амортизаційних відрахувань;
- розділ XIV – Біологічні активи;
- розділ XV – Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів).

При складанні форми 5 – Примітки до річної фінансової звітності слід звернути увагу на відповідність інформації у розділах цієї форми даним у відповідних осередках чотирьох основних форм фінансової звітності.

3.6 Методичні рекомендації до складання форми 6 – Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами”

Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами” є шостою формою фінансової звітності і являє собою звіт,

який відображає інформацію про доходи, витрати, фінансові результати, активи і зобов'язання звітних сегментів.

Зміст і форма додатка до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами”, загальні вимоги до визнання і розкриття його статей та зміст кожної статті визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 29 “Фінансова звітність за сегментами”, в якому розкриті поняття, сутність, класифікація звітних сегментів, критерії визначення господарського і географічного сегментів, особливості визначення доходів і витрат звітних сегментів, активів і зобов'язань за звітними сегментами.

Норми цього Положення застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім малих підприємств, неприбуткових організацій, банків і бюджетних установ), якщо вони зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність або займають монопольне (домінуюче) становище на ринку продукції (товарів, робіт, послуг), або якщо щодо їх продукції (товарів, робіт, послуг) до початку звітного року прийнято рішення про державне регулювання цін.

Форма №6 – “Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»” складається з трьох розділів:

- розділ I – “Показники пріоритетних звітних сегментів (господарський, географічний виробничий, географічний збутовий)”;
- розділ II – “Показники за допоміжними звітними сегментами (господарський, географічний виробничий, географічний збутовий)”;
- розділ III – “Показники за допоміжними звітними географічними сегментами (виробничий, збутовий)”.

Вказівки до заповнення окремих статей та граф звіту, а також приклади визначення господарських сегментів підприємства наведені у П(С)БО 29 “Фінансова звітність за сегментами”.

Для складання форми 6 – Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами” необхідно “рознести” інформацію щодо активів, зобов'язань, доходів та витрат підприємства по відповідних рядках та стовбцях усіх 3 розділів додатку.

Показники, які характеризують фінансовий стан та результати фінансової діяльності окремих господарських і географічних сегментів, з яких складається підприємство – єдиний суб'єкт господарської діяльності, визначаються, виходячи з частки цих сегментів у загальних показниках діяльності підприємства, наведених в оборотному балансі, формі 1 – Баланс, формі 2 – Звіт про фінансові результати, а також у формі 5 – Примітки до річної фінансової звітності.

При складанні форми 6 – Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами” слід звернути увагу на відповідність інформації у розділах цієї форми даним у відповідних осередках основних форм фінансової звітності та приміток до неї.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996-XIV від 16.07.1999 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 1 – 34 // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99>
5. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>
6. Податковий кодекс України // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Наказ Міністерства фінансів України “Про Примітки до річної фінансової звітності” № 302 від 29.11.2000 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00>
8. Закон України “Про державну статистику” № 2615-XII від 17.09.1992 р., із змінами // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>
9. Звітність підприємства: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і допов. / В.С. Лень, В.В. Гливенко. – К.: Каравела, 2010. – 672 с.
10. Звітність підприємств: навч. посіб. / Г.М. Давидов, Н.С. Шалімова. – К.: Знання, 2010. – 623 с.: рис., табл. – (Серія “Вища освіта XXI століття”).
11. Звітність підприємств: навчально-методичний посібник / Ю.А. Верига, М.М. Орищенко, Н.В. Прохар. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 272 с.

12. Как заполнить финансовую (бухгалтерскую) отчетность / В. Кузнецов, Я. Клыженко, И. Басова. – 3-е изд., перераб. и доп. – Харьков: Фактор, 2010. – 372 с. – (Серия «Как заполнить...»: осн. в 2005 г.).

13. Крупельницька І.Г. Звітність підприємств: навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2012 – 232 с.

14. Левицька С.О. Звітність підприємств: навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2012 – 240 с.

15. Методичні вказівки до виконання імітаційних вправ з дисципліни «Звітність підприємств» для студентів спеціальності 7.050106 – облік і аудит. Частина 1. Складання фінансової звітності підприємства / В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська, Т.В. Акімова, О.Л. Єр'оміна. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2008. – 81 с.

16. Облік і звітність за міжнародними стандартами : навч. посібник / О.В. Небильцова, Р.С. Коршікова, Л.І. Лук'яненко, В.В. Ходзицька; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ “Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана”. – К. : КНЕУ, 2011. – 453 с.

17. Пантелєєв В.П. Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: монографія. – Харків: Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2011. – 328 с.

Слід зазначити, що у зв'язку з достатньо частими змінами та доповненнями у вітчизняних законодавчих та нормативних актах, які регламентують складання звітності підприємств в Україні, основним джерелом інформації з дисципліни “Звітність підприємства” є Інтернет-ресурси та фахові періодичні видання, тому для опанування дисципліною “Звітність підприємства” на належному рівні студентам необхідно постійно стежити за новими положеннями, що публікуються в офіційних виданнях та в періодичній літературі.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
1.1 Організація виконання курсової роботи.....	5
1.2 Вимоги до курсової роботи.....	6
2. ВИХІДНІ ДАНІ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	9
3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	24
3.1 Методичні рекомендації до складання форми 1 – Баланс.....	24
3.2 Методичні рекомендації до складання форми 2 – Звіт про фінансові результати.....	26
3.3 Методичні рекомендації до складання форми 3 – Звіт про рух грошових коштів.....	31
3.4 Методичні рекомендації до складання форми 4 – Звіт про власний капітал.....	33
3.5 Методичні рекомендації до складання форми 5 – Примітки до річної фінансової звітності.....	34
3.6 Методичні рекомендації до складання форми 6 – Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами”.....	35
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	38

Підписано до друку 05.09.2012. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.
Облік.-вид. арк. 2,35. Умов. друк. арк. 2,32. Тираж 100 пр. Замовлення №188.

Національна металургійна академія України
49600, Дніпропетровськ-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ